

TEKNİK HİZMETLER YASA TASLAĞI ÇALIŞMASI(*)

TEKNİK HİZMETLER YASA YASLAĞININ GEREKÇELİ RAPORU

Alt yapı, konut, turizm, enerji, tarım, sanayi ve kamu hizmet alanındaki mühendislik yapıları yatırımlarının tümünü gerçekleştiren mühendislik (teknik) hizmet sınıfı, Yan sanayi dallarıyla birlikte yarattığı katma değer ve istihdam hacmi ile ülke ekonomisi içinde çok önemli bir yere sahiptir. Bu hizmet sınıfının üretimi iç piyasadaki önemine paralel olarak son yıllarda gittikçe artan bir ivmeyle dışa açılmak sureti ile emek, malzeme ve teknik hizmet ihracıyla döviz kazandırıcı sektörler arasında önemli bir konuma sahiptir.

Dünya'da gelişen yüksek teknoloji ve bilgi birikimi olgusu karşısında, ülkemizin yatırım, üretim, sanayileşme ve kalkınmasının en temel unsuru mühendis ve mimarlardır. Bu durumun kamu ve özel sektörde çeşitli statülerde çalışan kesimin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal durum, son yıllarda üretim süreçlerindeki konumlarına, üstlendikleri sorumluluklara ve sahip oldukları eğitime uymayan bir düzeyde gerilemektedir.

Ülkemizin yatırım, üretim, sanayileşme ve kalkınmada lokomotif görevini üstlenmiş olan mühendis-mimarların ve diğer teknik elemanların bugüne dek "1970'lerde iptal edilen 4/10195 sayılı KHK hariç" kendi özelliklerini belirten veya tanımlayan bir yasalarının olmaması içler acısıdır.

Bu gerçeklerin ortadan kaldırılması için mühendis ve mimarların ekteki teknik hizmetler yasa taslağının zaman geçirilmeden "yasalaşmasına" gereksinim vardır.

Teknik elemanlar yasası taslağında yer alan konuların gerekçeleri;

- 1- Kamuda, kontrol teşkilatında görev yapan mühendis-mimar ve diğer teknik elemanları yaptıkları kontrollük proje hazırlama, onaylama ve denetim hizmetlerine göre tespit edilen bedeller üzerinden belli bir oran dahilinde prim verilmesi.
- 2- Özellikle Türkiye'de 595 sayılı KHK kapsamındaki 27 pilot iller dışındaki tüm metropol büyükşehirlerde, ilçe belediyelerinin yetki sınırlarındaki yapı denetim sistem-

lerinde, diğer kentlerde, ilçelerde, belediyelerde, köylerde ve kırsal alanda 1/5000 nazım imar planı ve 1/000 parselasyonu ve uygulama planlarının geç hazırlanmasından dolayı proje onaylatmayan ve yapı izin belgesi (ruhsat) alamayan ancak ruhsatsız yapılaşan yerlerde denetim kadrolarının (mühendis-mimar ve diğer teknik elemanlar) yeniden yapılanması veya mevcutların reorganizasyona gidilirken bu kadrolarda görev alacak teknik personelin denetledikleri yapı ve tesislerden imar kanunu hükümlerine göre yerel yönetimlere kazandırılacakları gelirlerden tesbit edilecek oran üzerinden primlendirilerek teşvik edilmesi, (Yapı Zabıtası, Yapı Polisi)

- 3- 595 sayılı Yapı Denetimi ile ilgili KHK kapsamındaki 27 pilot iller dışındaki illerde özel girişimci şahıslar ve-veya firmalarca gerçekleştirilen yapı ve tesislerin bilimsel teknik kurallara, kalite, tescil ve kontrolü yapan kuruluşlarca belge alınmasının yürürlükteki şartname ve mevzuatlara uygun yapı ve tesis yaptırılması ve bunların sağlıklı denetimleri için kısmen uygulanmakta olan proje vizelerinin uygulamada fiilen denetlenmesi ortak mesleki denetim uygulamasının yaygınlaştırılması bu suretle kamunun denetimindeki eksikliğini odalar eliyle profesyonel mesleki eğitim uygulaması ile desteklenmesi ve bu hususta gerekli denetim kadrolarının oluşturulması yanında Yapı Denetimi ile ilgili 595 sayılı KHK kapsamındaki 27 pilot ildeki kamu çalışanlarının bu yasa kapsamında "Kamu yapılarının denetiminde" görevlendirilmesidir.
- 4- Ülkemizin teknik gelişmesi, daha ileri ülkelerle bilgi ve teknoloji entegrasyonuna kısa sürede geçebilmesi için, teknoloji ve bilgi transferi ile, araç-gereç ve son teknolojik teçhizatının ülkemiz teknik elemanlarına sunulmasında, kamu ve özel sektör hizmetlerinin daha rasyonel uygulamasında, nitelikli yetişmiş yetkin Mühendis Mimar kadrolaşmasında eşgüdümü sağlamak üzere kamu ve özel sektörün danışabileceği görüş alışverişi yapabileceği ve referans verebilecek bir "Mühendisler ve Mimarlar Yüksek Konseyi" oluşturulmalıdır.
- 5- TMMOB tarafından hazırlanan ve 6.1.1982 tarih ve 17560 sayılı resmi gazetede yayınlanan daha sonra 17.4.1983 tarih ve 18023 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmelik hükümleri saklı kalmak ve günün koşullarına göre bilirkişilik yönetmeliğinin tadili ve uygulanmasına ve Türkiye'de mesleki kariyeri kanıtlanmış ve kurumuş, gerektiğinde tüm kamu kurumlarının da başvurabileceği arsa bina ve tesislerin; tüm

(*) Çalışma Şevket ÇORBACIOĞLU tarafından yapılmıştır.

Yayınlanmasındaki amaç taslağın zenginleştirilmesi açısından meslektaşlarımızın görüşlerine açarak yasalaşma sürecinin başlatılmasıdır.

taşınmazlarla ilgili profesyonel kadrolarla bilirkişilik, hakemlik, eksperlik, yapacak "Emlak bilgi ofisleri"nin oluşması ve bunların teknik elemanlarla teçhiz edilmesi düşünülmektedir.

6- Ülkemizin yatırım, üretim, sanayileşme ve kalkınmanın temel unsuru olan Mühendis Mimar ve diğer teknik elemanlarının; ürettikleri mal ve hizmetlerin karşılığında bilgi, birikim ve emekleri oranında gerçek anlamda hak ettikleri alınteri karşılığı ücret ve özlük haklarının uluslararası standartlarda ve ILO sözleşmeleri çerçevesinde;

a- Aylık ücret,

b- Özel hizmet tazminatları,

c- Teknik sorumluluk tazminatları,

d- Lojman tazminatı ve yollukların

iyileştirilerek, yeniden düzenlenmesinin sağlanması,

Amaçlanmaktadır.

TEKNİK HİZMETLER YASA TASARISI

BİRİNCİ KISIM

AMAÇ

Madde 1- Bu yasanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti dahilinde çalışan Teknik elemanların görev, yetki ve sorumluluk ile çalışma kurallarını ve özlük hakkına dair esasları düzenlemektir.

Bu yasa hükümlerine göre meslek icrasına hak kazananlara "Yüksek Mimar Yüksek Mühendis - Mimar - Mühendis - Şehir Plancısı - Yüksek Şehir Plancısı - Yüksek Bölge Plancısı - Jeolog - Hidrolog - Hidrolog - Hidrojeolog - Jeofizikçi - Kimyager - Matematikçi - İstatistikçi - Yöneylemci (Hareket araştırmacısı) - Matematiksel İktisatçı - Teknik Öğretmen - Yüksek Tekniker - Tekniker - Teknisyen denir.

TANIM

Madde 2- a- Mimarlık - Mühendislik; bilimsel çalışmalarının sonuçlarını toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Teknoloji yaratan ve uygulamaya geçiren çalışmalar bütünüdür.

b- Mimar - Mühendis; bir sistemi tasarlayan, proje haline dönüştüren uygulamasını yapan üretimin sürekliliğini ve rantabl olmasını sağlayan sonucunda bu hizmetleri üstlenen kişidir.

c- Teknik Öğretmen; Alanı ile ilgili konularda yönetim ve becerilerin kazandırılmasını sağlayan, nitelikli eleman yetiştiren kişidir.

d- Yüksek Tekniker; Teknik öğretmen ile teknikerin arasındaki elemandır.

e- Tekniker; Yüksek tekniker ile Teknisyen arasındaki ara kademe elemanıdır.

f- Teknisyen; tekniker ile usta arasındaki ara kademe elemanıdır.

MESLEĞİN KONUSU

Madde 3- Mesleki alanlardaki Teknolojik çalışmaların etüd ve araştırmasını yaparak, bunların uygulama projelerinin başlangıcından bitimine kadar halkın ihtiyacını karşılamak üzere en ekonomik şekilde üretimine geçmek rantabiliteyi sağlamak.

TEMEL İLKELER

Madde 4- Bu yasaya tabi olanların temel ilkeleri şunlardır;

a- Türkiye Cumhuriyeti anayasasına ve kanunlarına bağlı kalmak,

b- Milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarını uygulamak,

c- Atatürk Devrim ve ilkelerine bağlı kalmak,

d- Tarafsız ve eşitlik ilkelerine bağlı kalmak,

e- Ulusal, Etik insani, manevi ve kültürel değerleri benimseyip, sayıp korumak ve bunları geliştirmek,

f- İnsan haklarına saygılı olmak,

g- Meslek icrasında, tarafların hak ve menfaatlerine eşitlik ve adalet anlayışını ön planda tutarak davranmak.

h- Mühendislik ve Mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinimleri günün koşullarına göre karşılarken mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü girişimleri yapmak.

k- Mesleği uygularken resmi ve özel kurumlarla iş birliği yaparak, meslekle ilgili gelişmeleri, normları, tüzükleri, fenni şartnameleri inceleyerek, bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere iletme.

m- Mesleğe girişte, mesleğin düsturu olacak mühendislik yemininin Kamu kurumlarındaki İta Amiri tarafından yapılması.

ÜNVANLAR

Madde 5- a- Yüksek Mimar - Yüksek Mühendis - Yüksek Bölge Plancısı - Yüksek Şehir Plancısı - Mühendislik fakülte ve Yüksek okullardan mezun olup Mesleği ile ilgili bir konuda Lisans üstü eğitimine tamamlamış kişiye verilen ünvandır.

b- Mimar - Mühendis - Şehir Plancısı - Bölge Plancısı - Jeolog - Hidrojeolog - Hidrolog - Jeofizikçi - Fizikçi - Kimyager - Matematikçi - İstatistikçi - Yöneylemci - Matematiksel İktisatçı - En az 4 yıllık mühendislik ve mimarlık eğitimi veren fakülte veya yüksek okullarından mezun olanlara verilen ünvandır.

Yukarıdaki okullarda muadil tahsil verdikleri Milli Eğitim Bakanlığı'nca tesbit edilecek yurt içi ve yurt dışı okullardan mezun olmak.

c- Teknik Öğretmen - Teknik okullarda öğrenci yetiştirmek üzere pedagoji ve branşı ile ilgili en az 4 yıl yüksek öğrenim görmüş olanlara verilen ünvandır.

d- Yüksek Tekniker - Teknik Okulları üzerine en az bir yıl öğrenim görenlere verilen ünvandır.

e- Tekniker - Lise üstü iki yıl süreli yüksek teknik öğrenim görenlere verilen ünvandır.

f- Teknisyen - Ortaokuldan sonra üç ve dört yıl süreli teknik öğrenim görenlere verilen ünvandır.

odasına karşı sorumludur. Bu konudaki yasal yükümlülükleri yerine getirir.

b- Teknik Öğretmen: Branşı ile ilgili teknik okullarda öğretmenlik yapmak, öğretmenlik dışında hazırlanarak kendisine verilen projeler ve iş programlarını; alanı ile almış olduğu bilgiyi kullanmak, ilgili tüzük ve yönetmelik, talimat, fen ve sanat kurallarına göre uygulamaya yetkilidir. Mühendis - Mimar ve işyerine karşı sorumludur.

c- Yüksek Tekniker: Hazırlanıp kendisine verilen projeler ve iş programını; alanı ile ilgili almış olduğu teknik bilgiyi kullanmak, ilgili tüzük, yönetmelik talimat, fen ve sanat kurallarına göre uygulamaya yetkilidir. Mühendis - Mimar, Teknik Öğretmen, Yüksek Teknikere ve işyerine karşı sorumludur.

d- Tekniker: Hazırlanıp kendisine verilen projeler ve iş programlarını alanı ile ilgili almış olduğu teknik bilgiyi kullanmak, ilgili tüzük ve yönetmelik, talimat, fen ve sanat kurallarına göre yetkilidir. Mühendis - Mimar, Teknik Öğretmen, Yüksek Teknikere ve işyerine karşı sorumludur.

e- Teknisyen: Alanı ile ilgili almış olduğu teknik bilgiyi el becerisine katarak kendisine verilen görevi veya tarif edilen işi ilgili tüzük ve yönetmelik, talimat, fen ve sanat kurallarına göre uygulamaya yetkilidir. Mühendis - Mimar, Teknik Öğretmen, Yüksek Teknikere ve işyerine karşı sorumludur.

İKİNCİ KISIM

MESLEĞE GİRİŞ

Madde 6- a- Mezuniyet sonrası branşı ile ilgili odasına kayıt yaptırmak,

b- Serbest meslek icrası için; Mesleği ile ilgili Kamu veya Özel sektörde en az bir yıl çalışması gerekmektedir.

c- Kamuda ilk göreve başladığında sorumluluk öncesi Kurumunca en az altı "ay" hizmet içi oryantasyon "Eğitiminden geçirilecektir".

ÜÇÜNCÜ KISIM

GÖREV ve YETKİ SORUMLULUKLARI

Madde 7- Görev ve Yetkileri

a- Mimar - Mühendis: Branşı ile ilgili hizmet taleplerinin etüdünü tasarımı, projelendirilmesini ve mali analizini ve uygulamasını yapar, yaptırır ve denetler.

Sorumluluk, Mesleğinin icrasında yasa ve yönetmeliklere, çalıştığı kurum ve sektördeki amirlerine, bağlı bulunduğu

DÖRDÜNCÜ KISIM

ÇALIŞMA KOŞULLARI

Madde 8- Ülkemizin kalkınmasında ve üretimin artırılmasında bilgi çağını ve Teknolojiyi yakalama da Lokomotif görevi üstlenen başta Mimar - Mühendisler olmak üzere diğer teknik elemanların hizmet üniteleri ve mekanların dinlenme, barınma ve sosyal ihtiyaçların öncelikle sağlanması ve son Teknolojik gelişmelerden, araç-gereçlerden yararlanmasını temin etmek.

BEŞİNCİ KISIM

UYGULANACAK CEZALAR

Madde 9- a- Kamu Kuruluşunda çalışan teknik elemanlara uygulanacak olan cezalarda halen yürürlükte olan yasa ve yönetmelik hükümleri uygulanır.

b- Kamu ve serbest meslek icrası esnasında meslekle ilgili yasak fiil ve suç teşkil eden icraatlarda bulunanlara bağlı bulundukları meslek odalarının ve üst birliği TMMOB'nin bunlarla ilgili maddeleri uygulanır.

ALTINCI KISIM

ÖZLÜK HAKLARI ve ÜCRETLER

Madde 10- a- Kamuda kontrol teşkilatında görev yapan Mühendis - Mimar ve diğer Teknik elemanlara yapının ve tesisin o yıl içerisinde kamuya kazandırıldığı bedel üzerinden belli bir oranda prim verilmesi. Ayrıca özel yapıları kapsayan, Kamu yapılarını kapsamayan "Yapı Denetimi ile ilgili 27 pilot ilde 10 Temmuz 2000 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan, 595 sayılı KHK'de bilindiği gibi Özel Sektör çalışanı mühendislerin Yapı Denetim kuruluşlarında uzman Denetim Mühendisi olarak çalışabilecekleri ifade edilmektedir. 595 sayılı KHK'ye Kamu Yapılarında da Denetim Yetkisi verilerek kamuda çalışan mühendislerle Kamu Yapılarını "kamuda oluşturulacak Yapı Denetim birimlerinde" uzman mühendislik Belge Ücreti Bağlı olduğu kurumca ödenerek farklı ücret statüsü ile Denetleme yetkisi verilmesi.

b- 595 sayılı KHK kapsamı dışındaki yerel yönetimlerin yasa tüzük ve yönetmeliklerine göre denetledikleri yapı ve tesislerde yönetimlere kazandıracakları gelirlerden denetim yapan teknik personele tesbit edilecek oran üzerinden prim verilmesi,

c- Özel hizmet tazminatları, Teknik sorumluluk tazminatları, Lojman tazminatları ve Yolluklarla ilgili saptamalar M.M. Yüksek Kurulu tarafından enflasyon değeri üzerinden yapılır.

d- Özelde çalışan teknik elemanların asgari ücretlerinin (saat ücreti) M.M. Yüksek Konseyi tarafından saptanarak Bayındırlık Bakanlığı Birim Fiyat rayiç cetvellerinde yer verilmelidir.

e- Özelde çalışan teknik eleman emek tanımı yeniden yapılarak (nitelikli emek) emekli keseneklerinin bu tanıma göre yeniden belirlenmesi,

f- Başbakanlık tazminatlarındaki farklı ödemeler kaldırılmalı, Tazminat günün enflasyon değerleri ile belirlenmeli

MÜHENDİSLER ve MİMARLAR YÜKSEK KONSEYİ

Madde 11- a- Ülkemizdeki teknik ve teknolojik üst sorunlara ve uyumsuzluklara çözüm getirmek, yürütülen ve yürütülecek önemli, büyük projelerde seçilecek teknik ve teknoloji konusunda çalışmalar yapmak, Üniversite - Sanayi işbirliğinin geliştirilmesi için ortak eğitim ve uygulama programları hazırlamak, kamuda teknik hizmetler sınıfında çalışanların özlük hakları, yetki ve sorumlulukları ile ilerlemeleri, üst göreve getirilmeleri ve meslek içi uzmanlık eğitim programları hazırlanması konularında

çalışmaları hazırlamak ve bunları teknik hizmetlerin yürütüldüğü kuruluşlar ile üniversite ve diğer eğitim kuruluşları ile birlikte uygulanmasını gerçekleştirmek ve Mühendis - Mimar ile diğer teknik elemanların girişimciliğini geliştirmek üzere "MÜHENDİS ve MİMAR YÜKSEK KURULU" kurulmuştur.

b- Mühendisler ve Mimarlar Yüksek Kurulu:

Başbakanlık	: 1
Yatırımcı Teknik Bakanlıklar	: 3
Büyükşehir Belediyeleri	: 1
Yüksek Öğretim Kurulu	: 1
Üniversitelerarası Kurul	: 1
Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu	: 1
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	: 1
Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)	: 3
Teknik Hizmetlerde veya Teknik İş Kolunda Memur Sendikası	: 1
Türk Mühendisler Birliği Derneği (TMBD)	: 1
Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği	: 1
TOPLAM	:15

olmak üzere toplam 15 üyeden oluşur.

Başbakanlık, Yatırımcı ve Teknik Bakanlıklar (Bayındırlık Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Çevre Bakanlığı) ile Büyükşehir Belediyeleri en az Genel Müdür düzeyinde birer, YÖK, Üniversitelerarası Kurul ve TÜBİTAK öğretim üyesi düzeyinde ikişer, diğer kuruluşlar mesleklerinden en az 10 yıl hizmet vermişler arasından uzman kişilerden iki katı aday gösterir. Bakanlar Kurulu bu adaylar arasından iki yıllık bir dönem için 1 kişilik yüksek kurulu seçer.

c- Aynı yatırımcı ve teknik bakanlık ile Büyükşehir Belediyesi üst üste iki dönemden fazla temsil edilmez.

d- Mühendisler ve Mimarlar Yüksek Kurulu sekretaryasını başkanlığın TÜBİTAK başkanı yürütür.

e- Kurulun özlük haklarını Bakanlar Kurulu belirler.

YÜRÜRLÜK

Madde 11- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 12- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Madde 13- Bu kanunla ilgili tüzük ve yönetmelikler Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğince en geç 4 (dört) ay içerisinde hazırlanır.